

سینتیک شیمیایی

مبانی و کاربردها

پدیدآورندگان

غلامعباس پارسافر

استاد شیمی دانشگاه صنعتی اصفهان

بیژن نجفی

استاد شیمی دانشگاه صنعتی اصفهان

امیدرات انجمنه صنعتی اسلام

شماره کتاب ۶۵

گروه علوم ۲۰

سینتیک شیمیایی (مبانی و کاربردها)

پدیدآورندگان	غلامعباس پارسافر - بیژن نجفی
صفحه آرا	شهرآزار طالبی
ناشر	انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	چاپخانه دانشگاه صنعتی اصفهان
پاییز ۱۴۰۳	چاپ سوم
۱۰۰ جلد	شمارگان
۹۷۸-۹۶۴-۶۰۲۹-۹	شابک
۲۸۵۰۰۰۰ ریال	قیمت
سرشناسه	پارسافر، غلامعباس
عنوان و نام پدیدآور	سینتیک شیمیایی: مبانی و کاربردها/تألیف غلامعباس پارسافر، بیژن نجفی
مشخصات نشر	اصفهان: دانشگاه صنعتی اصفهان، انتشارات، ۱۳۷۸.
مشخصات ظاهری	هشت، ۳۲۶ صفحه، چهارچوبی، جدولی، نمودار
فروست	انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان، ۱۴۵، گروه علوم: ۲۰
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۶۰۲۹-۹
وضعیت فهرست نویسی	فهرست نویسی قبلی
یادداشت	G. A. Parsafar. Chemical kinetic: theories and applications: ص. ع. به انگلیسی:
یادداشت	چاپ اول: زستان ۱۳۷۸؛ ۱۲۰۰۰ ریال
یادداشت	کتابنامه: ص. ۳۱۳.
موضوع	شیمی- واکنش‌ها- سرعت
شناسه افزوده	نجفی، بیژن
شناسه افزوده	دانشگاه صنعتی اصفهان، انتشارات
رده بندی کنگره	QD ۵۰۱/ ۲ پ/ ۹
رده بندی دیوی	۳۹/۵۴۱
شماره کابشناسی ملی	۷۹-۹۲۵۹

حق چاپ برای انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان محفوظ است.

اصفهان: دانشگاه صنعتی اصفهان - انتشارات - کدپستی ۸۴۰۵۶-۸۳۱۱۱ - تلفن: ۰۳۱(۳۳۹۱۲۵۵۲) دورنگار: ۰۳۱(۳۳۹۱۲۵۵۲) برای خرید اینترنتی کلیه کتاب‌های منتشره انتشارات می‌توانید به وبگاه <http://publication.iut.ac.ir> مراجعه و با مستقیماً از کتابفروشی انتشارات واقع در کتابخانه مرکزی دانشگاه صنعتی اصفهان (تلفن ۰۳۱(۳۳۹۱۳۹۵۲)) خریداری فرمائید.

پیش‌گفتار

به نام آنکه قلم را آفرید. با سپاس از ذات اقدس احديت، كتاب سينتيك شيميايي : مبانى و کاريدها را به علاقمندان اين مبحث نوين علمي و تكنولوژيکی تقديم مى‌کنيم.

مطالعات اوليه جهت توليد يك محصول شيميايي از ترموديناميک آغاز گردیده و چنانچه ترموديناميک به امكان انجام واکنش پاسخ مثبت دهد سينتيك شيميايي زمان لازم برای انجام واکنش را تعين مى‌کند هر چند ترموديناميک به بالاترين مرحله تکاملی خود رسیده است، لیکن سينتيك همچون توزاد فوبائي در ابتداي يك راه طولاني به سر مى‌برد و چون با متغير اضافي زمان در ارتباط است، مى‌توان حلمس زده که علمي به مراتب پيچideه‌تر از ترموديناميک است، متغيری که در محدوده افسانه‌اي -2°C تا 150°C سال مى‌تواند تغيير کند.

تحقیقات در زمينه سينتيك شيميايي روز به روز گسترش مى‌نمود. اين مبحث زمانی فقط به تعیین سرعت انجام واکنشها محدود بود، لیکن امروزه از آن در مطالعه فرآيندهای جو زمين (مانند حفره لایه اوزن)، بيوشيمی حياتی، پايداري داروها، آسودگتندرهای محبيط زیست، باستان‌شناسی، جذب کودهای شيميايي در گیاهان، تعیین تاريخ مصرف مواد دارويی، غذايی و آرایشي و دهها مورد دیگر کاريده بيداگرده است.

سينتيك شيميايي قرن آينده، ديناميک شيميايي مولکولی خواهد بود، هرچند اين علم اکنون در ابتداي راه به سر مى‌برد ولی اين اميد را در دل بشر زنده نموده است که دیگر بشر مجبور خواهد بود که نظاره گر آن باشد که واکنش شيميايي چه محصولی برای او توليد مى‌کند بلکه مى‌تواند از ديناميک مولکولی، واکنش را به توليد محصول دلخواه سوق دهد، بدانسان که واکنشهای هسته‌ای توانست پس از هزاران سال آرزوی كيمياگران را برآورده سازد.

متأسفانه در چنین زمینه علمی مهم زمان ما، نه تنها منابع کافی به زبان فارسی در اختیار نیست، بلکه تعداد افراد متخصص در این رشته به مراتب کمتر از سایر رشته‌های علوم و تکنولوژی است. هدف عمدۀ از تدوین این کتاب علاوه بر تدوین یک کتاب مناسب برای دانشجویان علوم، مهندسی، پزشکی و داروسازی، نشان دادن جایگاه ویژه این علم در جهان معاصر و بالاتر از آن تشویق و ترغیب دانشجویان جوان کشورمان به علم سینتیک و خصوصاً دینامیک مولکولی است.

در پایان از کلیه افرادی که در تدوین این کتاب ما را یاری نمودند تشکر و سپاس فراوان داریم، خصوصاً از سرکار خانم عذرًا عابدی به خاطر ویرایش علمی کتاب، سرکار خانم شهناز طالبی که با حوصله، دقّت و وسوسات بسیار زیاد حروف‌چینی زیبای کتاب را نجات دادند و همچنین از کلیه افراد مرکز نشر دانشگاه صنعتی اصفهان که بدون همکاری و مساعدت آنها نشر چنین کتابی امکان‌پذیر نمی‌بود.

مؤلفین

۱۳۷۸

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : کلیات

۱	سینتیک چیست؟	۱-۱
۲	گستره علم سینتیک شیمیایی	۲-۱
۳	سینتیک شیمیایی در گذشته، حال و آینده	۳-۱

فصل دوم : تعیین سرعت واکنش از روشاهای تجربی

۷	مقدمه	
۸	مرتبط نمودن خواص فیزیکی با افلاطون	۱-۲
۱۰	واکنشها در فاز گازی	۲-۲
۱۷	واکنشهایی که حالت نهایی آن نامشخص است	۲-۱
۲۱	واکنشها در محلول	۴-۲
۲۲	۱-۴-۲ روشاهای اسپکتروفتو متری	
۲۳	هدایت سنجی	۵-۲
۲۶	pH سنجی	۶-۲
۲۸	ارتباطهای غیرخطی	۷-۲
۳۰	مسایل	

فصل سوم : سینتیک شیمیایی

۳۳	مقدمه	
۳۴	جایگاه ترمودینامیک و سینتیک	۱-۳
۳۴	۱-۱-۳ روش بررسی ترمودینامیکی و سینتیکی یک سیستم	

۲۹۹	۴-۳-۷ واکنشهای برگشت پذیر (تعادلی).
۳۰۱	۵-۳-۷ تعیین تاریخ مصرف داروها و مواد مصرفی
۳۰۵	۴-۷ مبدل‌های کاتالیزوری گازهای اگزوز.
۳۰۷	مسائل.....
۳۰۹	ضمیمه
۳۱۳	منابع مورد استفاده.....
۳۱۵	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی
۳۲۱	واژه‌نامه فارسی - انگلیسی
۳۲۷	واژه‌یاب.....